

Άμυνα

1

Επιμνημόσυνος Λόγος του Υπουργού Άμυνας κ. Χριστόφορου Φωκαΐδη στο μνημόσυνο του Κυριάκου Μάτση

(Κυριακή, 16 Νοεμβρίου 2014, Ώρα 09:00, Ιερός Ναός Αποστόλου Λουκά, Παλαιχώρι)

«Εμείς, προ πάντων λαός με πολιτισμό και με παράδοση ιστορική βλέπαμε πάντα την αδικία που γινόταν στον τόπο μας. Από μικρά παιδιά φούντωνε μέσα μας η φλόγα και θέριεψε και μας έσπρωξε σε κάποια ανεβάσματα και σε κάποιους δρόμους, που είμαστε αποφασισμένοι να τους περπατήσουμε ως το τέλος».

Κυρίες και κύριοι,

Ο πυρωμένος λόγος του ανδρειωμένου αγωνιστή Κυριάκου Μάτση, στην επιστολή που απέστειλε στους γονείς του παραμονές της Πρωτοχρονιάς του 1958, αντηχεί στις μέρες μας ως διαχρονικό μήνυμα άρνησης υποταγής και προτροπής συνέχισης του αγώνα υπεράσπισης των αρχών και αξιών του Ελληνισμού.

Γιατί ολόκληρη η ζωή του ήρωα Κυριάκου Μάτση αποτέλεσε ένα παλλόμενο μήνυμα. Στα 32 του χρόνια, φεύγοντας βίαια από τα εγκόσμια, άφησε πίσω

του μια λάμψη πρωτόγνωρη, μια φλόγα άσβεστη και μια παρακαταθήκη, η οποία θα παραμείνει κτήμα εσαεί του ελληνικού γένους.

Ψυχή σκεπτόμενη, πνεύμα ανήσυχο και αδάμαστο. Κάθε αναφορά σε αυτόν μοιάζει με ένα επαναλαμβανόμενο θρήνο για το ωραίο, το αγνό και το αληθινό.

Ο Κυριάκος Μάτσης γεννήθηκε στο Παλαιχώρι στις 23 Ιανουαρίου 1926 από φτωχή αγροτική οικογένεια. Μέχρι το 13^ο έτος της ηλικίας του έζησε στο χωριό, το οποίο αγάπησε παράφορα, όπως και ολόκληρη την Πιτσιλιά. Έγραψε στο ημερολόγιο του στις 22 Ιουλίου του 1944 για τα χωριά της περιοχής. «...Όλα απλωμένα σε γραφικές τοποθεσίες, ένα κομμάτι κι αυτά του βουνού... Βλέπεις την Ελλάδα ζωντανή στις υπαίθρου τη ζωή».

Τον Σεπτέμβριο του 1936 μετακόμισε στο σπίτι του θείου του Ιωάννη Μάτση και ενεγράφη στο Γυμνάσιο Αμμοχώστου. .

Μετά την αποφοίτησή του το 1945, εργάστηκε ως υπάλληλος στο Τμήμα Ξυλείας και Υλικών οικοδομής της εταιρείας Ιωάννου και ΣΙΑ στην Αμμόχωστο και παράλληλα αναμείχθηκε ενεργά στα κοινά, διατελώντας

ταυτόχρονα Γραμματέας του Συλλόγου Αποφοίτων Ελληνικού Γυμνασίου Βαρωσίων και της Ελληνικής Ορθόδοξης Αδελφότητας Αμμοχώστου, και μέλος του εκλογικού επιτελείου του Εθνικού Συνδυασμού για τις Δημοτικές εκλογές.

Το 1946 έλαβε υποτροφία από την Κυπριακή Αγροτική Εταιρεία και μετέβη στην Θεσσαλονίκη για να φοιτήσει στη Γεωπονική Σχολή. Το 1952, όταν περάτωσε τις σπουδές του, επέστρεψε στην Κύπρο.

Το 1955 μνήθηκε στην ΕΟΚΑ. Γράφει ο Γεώργιος Γρίβας στα απομνημονεύματά του για τον Κυριάκο Μάτση, *«Εκ των πρώτων κατετάγη εις την οργάνωση, στρατιώτης του καθήκοντος, αγνός και τίμιος, υπόδειγμα εις τους υφισταμένους του, εμπυχωτής, εισήλθεν εις τον αγώνα με την φλόγαν της αυτοθυσίας και την δίψαν να επιτελέση έργον μεγάλον».*

Αρχικά ανέλαβε την οργάνωση ομάδων κρούσεων στην περιοχή της Αμμοχώστου και αργότερα στην περιοχή Μιτσερού της επαρχίας Λευκωσίας. Η δράση και το οργανωτικό του μυαλό οδήγησε τον Διγενή να του αναθέσει χρέη συνδέσμου ανάμεσα σ' αυτόν και στους αγωνιστές και υπεύθυνου για τη μεταφορά και διανομή οπλισμού και εφοδίων παγκύπρια.

Στις 6 Ιανουαρίου 1956, ο Κυριάκος Μάτσης συνελήφθη από τους Άγγλους και οδηγήθηκε στα κρατητήρια της Ομορφίτας, όπου βασανίστηκε με σκοπό να δώσει πληροφορίες για την Ε.ΟΚ.Α.. Αποτελεί μνημειώδη κατάθεση αγωνιστικού φρονήματος η απάντηση που έδωσε κατάμουτρα και με περισσό θράσος στον κυβερνήτη Σερ Τζον Χάρντινγκ, όταν ο τελευταίος τον επισκέφθηκε προσφέροντάς του το κολοσσιαίο για την εποχή ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων λιρών, προκειμένου να αποκαλύψει τη θέση που βρισκόταν ο αρχηγός της ΕΟΚΑ Διγενής.

«Ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα αλλά περί αρετής», απάντησε ο ήρωας, αποδεικνύοντας το μεγαλείο της ελληνικής ψυχής στον Άγγλο στρατάρχη.

Στη συνέχεια μεταφέρθηκε στα κρατητήρια Κοκκινοτριμιθιάς, απ' όπου δραπέτευσε στις 13 Σεπτεμβρίου 1956, καταφεύγοντας αρχικά στην Πιτσιλιά, στον Τομέα του Γρηγόρη Αυξεντίου και αργότερα στην περιοχή Μόρφου – Ζώδιας. Τον Νοέμβριο του ίδιου χρόνου ανέλαβε τον τομέα Κερύνειας, ο οποίος ήταν αποδιοργανωμένος λόγω των πολλών συλλήψεων.

Δυο χρόνια αργότερα, στις 19 Νοεμβρίου του 1958, ενώ βρισκόταν στο κρησφύγετό του στο Δίκωμο, μετά από προδοσία περικυκλώθηκε από μεγάλο αριθμό Άγγλων στρατιωτών. Σύντομα οι Βρετανοί ανακάλυψαν την είσοδο της κρύπτης και κάλεσαν τον Κυριάκο Μάτση και τα άλλα δύο πρόσωπα που βρίσκονταν μαζί του να παραδοθούν. Επρόκειτο για τους Ανδρέα Σοφιόπουλο και Κώστα Χριστοδούλου, οι οποίοι με εντολή του Μάτση βγήκαν από το κρησφύγετο και παραδόθηκαν. Ο Μάτσης βροντοφώναξε στους Άγγλους ότι δεν παραδίδεται.

Ο Κώστας Χριστοδούλου, καθώς οδηγείτο έξω από το σπίτι, στο οποίο βρισκόταν το κρησφύγετο, άκουσε τρεις πυροβολισμούς και μια έκρηξη χειροβομβίδας. Ο Μάτσης έπεφτε νεκρός στο πεδίο της τιμής λαμβάνοντας δικαιωματικά εξέχουσα θέση στο πάνθεο των ηρώων του Ελληνικού Έθνους.

Οι Άγγλοι στην θανατική ανάκριση που διεξήγαγαν ισχυρίστηκαν ότι ο Μάτσης προτίμησε να θέσει τέρμα στη ζωή του, παρά να διακινδυνεύσει να πληγωθεί ή να αιχμαλωτιστεί από τις δυνάμεις ασφαλείας. Ο ισχυρισμός αυτός, ο οποίος παρέμεινε εν πολλοίς άγνωστος στην κυπριακή ιστοριογραφία, καταρρίφθηκε πρόσφατα από δύο επιστήμονες, τον ιστορικό Ανδρέα Κάρυο και τον ιατροδικαστή Ανδρέα Μαρνερίδη, οι οποίοι σε

διεπιστημονική μελέτη που δημοσίευσαν στο 32^ο τεύχος του περιοδικού «Εθνική Φρουρά και Ιστορία» απέδειξαν μελετώντας το φάκελο της θανατικής ανάκρισης και άλλες πηγές, ότι ο αγωνιστής πέραν πάσης αμφιβολίας «πυροβολήθηκε από άτομο ή άτομα που εισήλθαν στο κρησφύγετο μετά τον βαρύ τραυματισμό από έκρηξη χειροβομβίδας.

Ο Κυριάκος Μάτσης τάφηκε κρυφά από τους Άγγλους στα φυλακισμένα μνήματα μακριά από τους οικείους και τη γενέτειρα του Παλαιχώρι.

Κυρίες και κύριοι,

Ο υπέροχος αγώνας της ΕΟΚΑ του 1955 – 59, δεν έφερε τελικά το ποθητό αποτέλεσμα που ήταν η Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Οδήγησε όμως στην ανεξαρτησία του νησιού, που παρόλα τα προβλήματα και τις διακυμάνσεις, κυρίως λόγω των επιβουλών της Τουρκίας, αποτελεί τη μεγαλύτερη κατάκτηση του λαού μας στη μακρόχρονη ιστορία του.

Σήμερα, σαράντα χρόνια μετά την τουρκική εισβολή του 1974, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, η προσφορά και η θυσία των ηρώων μας, μας καλεί να αναλογιστούμε το δικό μας χρέος έναντι της μαρτυρικής μας πατρίδας.

Η υφιστάμενη κατάσταση εκτός από απαράδεκτη, είναι και άκρως επικίνδυνη, αφού η παρουσία των κατοχικών στρατευμάτων, η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των βασικών ελευθεριών, ο συνεχιζόμενος εποίκισμός, η καταστροφή της θρησκευτικής και πολιτισμικής μας κληρονομίας, και το ξεπούλημα των ελληνοκυπριακών περιουσιών, συντείνουν στην αναβάθμιση του ψευδοκράτους, συντηρώντας και διαιωνίζοντας την ίδια ώρα την παγίωση των τετελεσμένων της κατοχής.

Στη αδιάλλακτη συμπεριφορά της Άγκυρας, όσο αφορά στο Κυπριακό πρόβλημα, έρχεται να προστεθεί η πρόσφατη προκλητική τακτική παρενόχλησης στην ΑΟΖ μας, ειδικότερα μετά τα νέα δεδομένα και τις νέες συνθήκες που προκύπτουν, εν όψει των ενεργειακών προοπτικών που έχει αποκτήσει η Κύπρος.

Αυτές οι προοπτικές έχουν προκαλέσει την αδικαιολόγητη και εντελώς απερίσκεπτη αντίδραση της Τουρκίας. Ασφαλώς, τέτοιες συμπεριφορές δεν είναι δυνατό να γίνουν αποδεκτές, ιδιαίτερα εν τω μέσω μιας περιόδου κατά την οποία διεθνώς αναζητούνται οι λύσεις εκείνες που θα αντιμετωπίζουν αναδυόμενες ασύμμετρες απειλές, προβλήματα και προκλήσεις.

Πρέπει, επιτέλους, η Τουρκία να λάβει το μήνυμα ότι έχει υποχρέωση να συμμορφωθεί με το ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο. Ότι έχει υποχρέωση, ως υποψήφια χώρα για ένταξη, εάν ασφαλώς επιθυμεί να διατηρήσει την ενταξιακή της προοπτική, να τερματίσει τον παραλογισμό της κατοχής μιας χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ελληνοκυπριακή πλευρά, έχει δηλώσει επανειλημμένα ότι, παραμένει προσηλωμένη στην υλοποίηση των στρατηγικών της στόχων, παρά τις όποιες τουρκικές απειλές και προκλήσεις και παρά την απαράδεκτη αμφισβήτηση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων.

Απευθύνουμε, λοιπόν, το μήνυμα προς κάθε κατεύθυνση. Συνεχίζουμε με πίστη στο δίκαιο του αγώνα για μια δίκαιη, έντιμη και αξιοπρεπή λύση του κυπριακού προβλήματος.

Συνεχίζουμε πιστοί στον υπέρτατο εθνικό μας στόχο. Επιζητούμε μια λύση, η οποία θα απελευθερώνει και θα επανενώνει την πατρίδα μας, και θα υπόσχεται συνθήκες ασφάλειας και ευημερίας για το λαό μας, θα απαλλάσσει από τα στρατεύματα κατοχής και θα τερματίζει επιτέλους τον εποικισμό.

Η αποδοχή, στην προκειμένη περίπτωση, της υφιστάμενης ανωμαλίας, ως μιας εκ των πραγμάτων επιβαλλόμενης πραγματικότητας, αποτελεί όχι μόνο ξεπούλημα της Κύπρου, αλλά και προοίμιο ενδεχομένως περισσότερων και μεγαλύτερων συμφορών για την πατρίδα μας.

Κυρίες και κύριοι,

Αν η ποιότητα ζωής μετριέται περισσότερο με την ένταση παρά με την διάρκεια, τότε αυτός που μνημονεύουμε και τιμούμε σήμερα ευτύχησε να έχει μακρά και πληθωρική ζωή. Ευτύχησε να ζήσει την άφταστη ένταση ενός πλήρους βίου, σφραγισμένου με τον εκούσιο θάνατο για την πατρίδα.

Τέτοια ήταν η λεβεντιά, τέτοιο το πύρωμα της ψυχής και η ανδρεία του ήρωα που τιμούμε σήμερα.

Το παράδειγμα της θυσίας του Κυριάκου Μάτση χαράζει τον δύσβατο δρόμο του καθήκοντος, που πρέπει να ακολουθήσουμε στον αγώνα μέχρι τη λύτρωση και την τελική δικαίωση της πατρίδας μας.

Σήμερα, από αυτό εδώ τον ιερό χώρο, δεν τιμούμε απλώς τον μεγάλο ήρωα Κυριάκο Μάτση.

Δεν τιμούμε απλώς όλους όσοι, συνειδητά συνεπαρμένοι από την ιδέα της ελευθερίας και των εθνικών μας αξιών, επέλεξαν το δρόμο της τιμής και του καθήκοντος.

Με την εδώ παρουσία μας ενισχύουμε και ενδυναμώνουμε παράλληλα τη θέληση μας για συνέχιση των προσπαθειών που διεξάγουμε για απελευθέρωση και επιστροφή.

Αυτή είναι η ευθύνη μας και η ιστορική επιταγή που κουβαλούμε. Γιατί την πατρίδα που κληρονομήσαμε από τις προηγούμενες γενιές οφείλουμε να την επιστρέψουμε στα παιδιά μας, ελεύθερη και απαλλαγμένη από στρατεύματα κατοχής και τα συρματοπλέγματα.

Αξέχαστε Κυριάκο Μάτση,

Αθάνατε υπερασπιστή των ακατάλυτων πανανθρώπινων αξιών του Ελληνισμού και της ανθρώπινης και εθνικής αξιοπρέπειας. Η θυσία σου

αποτελεί το ζώπυρο της εθνικής φλόγας στις καρδιές των απανταχού Ελλήνων.

Με τους δικούς σου στίχους υποκλινόμαστε με ευλάβεια και σε χαιρετούμε.

«Πάνω από κάθε αδυναμία στέκεται η δύναμη της ΠΙΣΤΗΣ.

Αυτή δίνει παλμό στην πνοή μας και μετατρέπει σε γίγαντα τ' αδύναμο κορμί, που σκοπό του έταξε στην πάλη να μη λυγίσει.

Αιωνία ας είναι η μνήμη σου και η δόξα που θα σε συνοδεύει.